

Październik 2024r.

Dialog ART

MAGAZYN KULTURALNY - sfinansowano ze składek członków S.T.P. DIALOG

NR 35

W TYM WYDANIU

- MIŁOŚCI CHOPINA
- HENRIETTA
W KOSZALINIE
- DIALOG NA FESTIWALU
FILMOWYM
INTEGRACJA TY I JA
- 12. FESTIWAL
DEBIUTÓW
W MONODRAMIE
- SPEKTAKLE
FESTIWALOWE
- JAK ZOSTAĆ WYBITNYM
CZŁOWIEKIEM
- LAUREACI FESTIWALU
INTEGRACJA TY I JA
- KOBIETY—
CZAS NIE ISTNIEJE
- NA MAPIE LUBINUSA
- REPERTUAR DIALOGU

Kobiety - czas nie
istnieje

str.10

12. Festiwal Debiutów w Monodramie

Strzała Północy

4-6 października 2024 r.

FESTIWAL

W DIALOGU

Szanowni Państwo

Wrzesień w teatrze to szczególnie czas związany z otwarciem nowego sezonu artystycznego.

Zanim to jednak nastąpiło, obejrzelśmy w Dialogu monodram „Wyznanie” przedstawiający problem egzystencjalnego konfliktu między przestrzenią ducha i cielesnością natury ludzkiej w historii młodego księdza, w wykonaniu Grzegorza Piekarskiego według scenariusza i w reżyserii Stanisława Miedziewskiego z Teatru Rondo w Słupsku, który w 2021 roku zdobył Grand Prix koszalińskiego Festiwalu Debiutów w Monodramie „Strzała Północy”, a także spektakl „Miłości Chopina” według scenariusza i w mistrzowskiej reżyserii Andrzeja Ferenc

z wytrawnymi warszawskimi aktorami, wysmakowanymi kostiumami i muzyką Chopina!

19 września nastąpiła inauguracja nowego sezonu w Teatrze Propozycji DIALOG im. Henryki Rodkiewicz w Koszalinie, w połączeniu z obchodami 32. Europejskich Dni Dziedzictwa oraz premierą spektaklu „Henrietta” według scenariusza Walentyny Trybockiej, w reżyserii Mirosława Kroma i Barbary Patyńskiej, a 26 września premiera spektaklu „Kim jestem?” zainspirowanego prozą Jerzego Kosińskiego według scenariusza, w reżyserii i w roli odtwórcy głównej roli Damiana Rudnika.

A przed nami najważniejsze wydarzenie roku – 12. Festiwal Debiutów w Monodramie Strzała Północy w dniach 4-6 października 2024 r., na który serdecznie zapraszam.

Ludmiła Janusewicz

MIŁOŚCI CHOPINA

W ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 16 września br. o godz. 18.00 odbył się spektakl muzyczny „Miłości Chopina” według scenariusza i w reżyserii Andrzeja Ferenc, w wykonaniu aktorów warszawskich scen, uświetniony wirtuozerskim wykonaniem utworów Fryderyka Chopina.

To była okazja do poznania genialnego kompozytora od mniej znanej strony poprzez fragmenty korespondencji do matki, Marii i Teresy Wodzińskich oraz George Sand. To był wybitny spektakl i wyjątkowa okazja dla mieszkańców Koszalina oraz regionu do udziału w tym wyjątkowym wydarzeniu artystycznym.

HENRIETTA W KOSZALINIE

19 września odbyła się w Dialogu premiera spektaklu „Henrietta” według scenariusza Walentyny Trybockiej zainspirowanej tekstem Ignacego Skrzypka „Koszalińska przystań Henrietty Hendel - Schütz” oraz rozmowami z Joanną Chojecką.

Henrietta Hendel – Schütz (1772-1849), wybitna niemiecka aktorka, zaprzyjaźniona z Goethem i Schillerem, swoje ostatnie 25 lat życia spędziła w Koszalinie u córki Saffony w domu na ulicy Bottgerstr. 16, obecnie Kardynała Wyszyńskiego 16. Lubiła to miasto, lubiła spacerować po parku, odwiedzała ją młodzież szkolna, której opowiadała, na ich prośbę, o wielkim świecie i swoich osiągnięciach teatralnych.

Ciekawa byłam, jak poprowadzi scenariusz Walentyna Trybocka. Okazało się, że nie zabrakło jej wyobraźni, by w suche fakty z zapisków - tchnąć życie, świeżą narrację i wartkie dialogi.

Akcja toczy się w salonie, w którym widok za oknem z sylwetą katedry koszalińskiej, a także kadry na ekranie ze spacerującą po parku Henriettą wspominającą i komentującą różne zdarzenia ze swojego życia, sfilmowane przez Waldemara Miszczora – współgrają z akcją na scenie. Spektakl z wyczuciem wyreżyserowali Mirosław Krom i Barbara Patyńska, a Mirosław Krom zagrał także fikcyjną rolę lokaja, z której uczynił aktorską perełkę.

Grabowskiej („Życiowa rola Normy Jane”), który także wyreżyserowała w 60 - tą rocznicę śmierci Marilyn Monroe.

Tu trzeba jednak koniecznie dodać, że Lidia jest także autorką tomików wierszy. A potem wyreżyserowała monodram Ewy Dziecielskiej i z jej rolą pt. „Nałóg to ja”, wystąpiła w spektaklu „Idź za marzeniem” wcielając się w postać Ordonki cieniem i głosem, obok śpiewającej Ordonki w wykonaniu Donaty Kuprel-Świeża. Jest także autorką farsy „Kochamy nie raz” i gra jedną z ról.

Na uwagę zasługuje też fakt, że oprócz reżyserii, gry aktorskiej i pisania scenariuszy wzbogaca swoimi dodatkami ubiory aktorów lub stylizuje całe ich, i swoje kreacje.

Ten krótki biogram artystyczny Lidii Nowosad był konieczny, by zrozumieć, że nadawała się w zupełności do roli Henrietty (dodatkowym atutem jest jej solidna i miła powierzchowność) i z tego zadania wywiązała się znakomicie!

Podkreślić trzeba, że w tym spektaklu bardziej niż dotychczas, zaistniała na scenie Iwona Krom-Frąckowiak w roli córki Saffony, obok doświadczonej Barbary Patyńskiej w roli drugiej córki.

Rola burmistrza niemieckiego Koszalina została chyba skrojona pod Jerzego Litwina, który nie pozostawił wątpliwości, że pełni tę funkcję.

Pochwalić też trzeba w roli uczniów:

Monikę Jankojć, Julię Staniaszek, Pawła Kurowskiego i Oliwiera Frąckowiaka, którzy coraz częściej występują w nowych dialogowych spektaklach.

Ludmiła Janusewicz

W postać Henrietty wcieliła się Lidia Nowosad, która w 2019 roku zadebiutowała w spektaklu poetyckim „Głogu podobna”, a potem wystąpiła w dialogowych spektaklach: „Dialog barwami pisanym”, „Kłamstwo”, „Przepiórka - opowieści z bulwaru”, „Przyroda w poezji” „Mały książę”, „Na skrzydłach miłości” (napisała scenariusz i zagrała główną rolę).

Widocznie Dialog posiada genius loci, który sprawia, że przestrzeń Domku Kata jest jedyna w swoim rodzaju i rozwija twórczo ludzi, w tym i Lidię Nowosad, która zaistniała jako aktorka dopiero po przejściu na emeryturę (uczyła biologii i przyrody), gdy trafiła do Dialogu, a dowodem jej rozwoju był napisany scenariusz do spektaklu „Skłócona z życiem” opartym na pracy magisterskiej jej córki Katarzyny Nowosad-

DIALOG NA FESTIWALU FILMOWYM

4 września odbył się spektakl Dialogu na 21. Europejskim Festiwalu Filmowym Integracja Ty i Ja.

Cieszymy się, że Teatr Propozycji Dialog po raz pierwszy na tym festiwalu zaprezentował swój spektakl "Nie czekaj, zacznij żyć" oparty na autentycznych historiach ludzi z niepełnosprawnością.

Scenariusz napisała Ewa Dzięcielska, a wystąpili również aktorzy z niepełnosprawnościami: Violetta Zapalska, Żaneta Papierska, Karol Siwiera oraz aktorki Teatru Dialog: Monika Jankojć, Iwona Krom-Frąckowiak, Ewa Dzięcielska.

12. Festiwal Debiutów w Monodramie

Strzała Północy

PROGRAM

- 4.10.** godz. 17.00 **OTWARCIE FESTIWALU**
TRZY AKORDY GNIEWU
Teatr Dialog scenariusz, muzyka, wykonanie: ARTUR PACZESNY
- 4.10.** godz. 19.00 **O ROMEO I JULII...**
Teatr Dialog reżyseria: IRYNA MELNIK, wykonanie: OLENA DUDYCZ
- 5.10.** godz. 16.00 **RAZ DOKOŁA**
Teatr Dialog opracowanie, reżyseria, wykonanie: KINGA KOWALSKA
choreografia: TATIANA ASMOŁKOWA
- 5.10.** godz. 18.00 **SONATA KREUTZEROWSKA**
CK105 reżyseria: ŁUKASZ LEWANDOWSKI
wykonanie: DANIEL SALMAN
- 6.10.** godz. 16.00 **SANKTUARIUM**
Teatr Dialog reżyseria i wykonanie: LAURA PAJOR
- 6.10.** godz. 17.00 **SUPERNOVA LIVE**
CK105 reżyseria: TOMASZ KACZOROWSKI
wykonanie: ANNA RAU
- 6.10.** godz. 19.00 **ZAKOŃCZENIE FESTIWALU**
Teatr Dialog **DOMÓWKA**
scenariusz, reżyseria i wykonanie:
SONIA BOHOSIEWICZ

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

- 3.10.** godz. 17.00 **CLEOPATRA**
Teatr Dialog wykonanie: MARIO DANCE ATELIER
- 3.10.** godz. 20.00 **DIE VERWANDLUNG**
Teatr Dialog scenariusz i reżyseria: GEIRUN TINO
wykonanie: PHILIPP KAPLAN

REZERWACJA MIEJSC
www.TeatrDialog.pl/repertuar

Festiwal współfinansowany przez Gminę Miasto Koszalin

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

4.10. godz. 17.00 **OTWARCIE FESTIWALU
TRZY AKORDY GNIEWU**

Teatr Dialog scenariusz, muzyka, wykonanie: **ARTUR PACZESNY**

„Trzy akordy gniewu” to opowieść o rodzącej się z biedy, gniewu i niezgody na zastaną rzeczywistość potrzebie tworzenia. O tym, jak miłość do muzyki przemienia chłopaka z dysfunkcyjnej rodziny w zbuntowanego artystę, wkraczającego na własną, wyboistą drogę twórczą. Bohater odrzuca systemową edukację i religię a gniew staje się jego główną siłą napędową, która – balansując między własnymi ambicjami a słabościami – wiedzie go ku niemu samemu.

Scenariusz, muzyka, wykonanie – Artur Paczesny

4.10. godz. 19.00 **O ROMEO I JULII...**

Teatr Dialog reżyseria: **IRYNA MELNIK**, wykonanie: **OLENA DUDYCZ**

Wstrząsający spektakl, w którym historia wielkiej miłości zderza się z rozpadem pojęcia "człowiek". Rzeź Ormian w Baku. Okropności pogromów. Czy międzyetniczna nienawiść może stanąć na drodze miłości Ormianina i Azerbajdzanki.

Spektakl w języku ukraińskim

Reżyseria: Iryna Melnik, muzyka: Tetiana Melnikova, wykonanie: Olena Dudycz

5.10. godz. 16.00 **RAZ DOKOŁA.KOBIETY WESELA**

Teatr Dialog opracowanie, reżyseria, wykonanie: **KINGA KOWALSKA**
choreografia: **TATIANA ASMOŁKOWA**

Monodram koncentruje się na kobiecych postaciach "Wesela", ich pragnieniach. Spektakl przepętniony ruchem, muzyką i bronowicką gwarą.

Autorka opracowania, reżyseria, scenografia i wykonanie: Kinga Kowalska, choreografia: Tatiana Asmotkova

5.10. godz. 18.00 **SONATA KREUTZEROWSKA**

CK105 reżyseria: **ŁUKASZ LEWANDOWSKI**
wykonanie: **DANIEL SALMAN**

Bohater spektaklu opowiada o swoich relacjach z kobietami od czasu inicjacji i pierwszych zauroczeń, poprzez małżeństwo i wspólne wychowywanie dzieci, a także o swojej chorobliwej zazdrości, która doprowadziła go do zabójstwa.

Spektakt zainspirowany nowelą Lwa Tołstoja z 1889 roku
Monodram Daniela Salmana w reżyserii Łukasza Lewandowskiego.

6.10. godz. 16.00 SANKTUARIUM

Teatr Dialog reżyseria i wykonanie: LAURA PAJOR

Historia mającej głęboką więź z naturą dziewczyny, która postanawia zmienić swoje życie pod wpływem mistycznych doświadczeń. Widzowie będą świadkami jej walki, stawiania czoła nowym problemom oraz prób poszukiwania siebie na nowo. Monodram w wykonaniu Laury Pajor

6.10. godz. 17.00 SUPERNOVA LIVE

CK105 reżyseria: TOMASZ KACZOROWSKI
wykonanie: ANNA RAU

Czarna komedia w rytmie rap, zainspirowana kryminalną legendą Nowej Huty. Akcja sztuki dzieje się w latach 40. i 50. XX wieku. W ogniu społeczno-politycznych przemian rodzi się nowe miasto. U stóp pomnika Lenina, w bezpośredniej bliskości ukaranego tym sąsiedztwem grodu Kraka, miasto-wytwór socjalistycznej chorej wyobraźni staje się macecznikiem szeregu mniejszego i większego kalibru rzezimieszków. Monodram w wykonaniu Anny Rau, reżyseria Tomasz Kaczorowski

6.10. godz. 19.00 ZAKOŃCZENIE FESTIWALU

Teatr Dialog **DOMÓWKA**
scenariusz, reżyseria i wykonanie:
SONIA BOHOSIEWICZ

Sonia Bohosiewicz zaprasza na spotkanie pełne zabawnych anegdot, wzruszeń i opowieści o pierwszych lekcjach życia. "Domówka" to lekka, a zarazem osobista podróż aktorki do czasów PRL-u oraz największych przebojów w historii polskiej piosenki. Spektakl Soni Bohosiewicz to komedia koncertowa - połączenie spektaklu, stand-upu, śpiewu i improwizacji. Aktorka podczas występu dzieli się z publicznością wyjątkowymi historiami o miłości, kobietach i mężczyznach. Scenariusz i reżyseria: Sonia Bohosiewicz

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

3.10. godz. 17.00 CLEOPATRA

Teatr Dialog wykonanie: MARIO DANCE ATELIER

W tym spektaklu tańca współczesnego podkreślam ostatnią część panowania Kleopatry, w której decyduje się pozostać wolna kosztem ostatecznego poświęcenia, poświęcając swoje życie bogom Egiptu".

Mario Grosu. Produkcja - Mario Dance Atelier

3.10. godz. 20.00 DIE VERWANDLUNG

Teatr Dialog scenariusz i reżyseria: GEIRUN TINO
wykonanie: PHILIPP KAPLAN

Spektakl Teatru PYGMALION z Wiednia powstały na podstawie prozy Franza Kafki. Występuje Philipp Kaplan, scenariusz i reżyseria Geirun Tino
Zdjęcie Paul Hesse

JAK ZOSTAĆ WYBITNYM CZŁOWIEKIEM

Wystarczy być tajemniczym ogrodnikiem, który całe życie zajmował się pielęgnowaniem ogrodu, a rzeczywistość znał tylko z telewizji i dopiero śmierć właściciela posesji zmusiła go, by zaczął żyć w prawdziwym świecie. Swoją naiwnością, prostotą i szczerością szybko zyskał wielkie uznanie, ludzie widzieli w nim to, czego brakuje im w nich samych.

Tak właśnie dzieje się w powieści Jerzego Kosińskiego „Wystarczy być”. Przed ogrodnikiem otwiera się oszałamiająca kariera! Mężczyźni widzą w nim genialnego polityka, kobiety doskonałego kochanka. W każdej jego wypowiedzi, które de facto dotyczą jedynie ogrodu, ludzie doszukują się ukrytych znaczeń i głębokich myśli.

Można też tę historię potraktować jak satyrę o tym, że niewiele trzeba, aby zostać uznanym za specjalistę w wielu dziedzinach.

Pozornie książka Kosińskiego pokazuje drogę od prostego, ubogiego człowieka do najwyższych szczytów i ogromnej fortuny. Można ją więc odebrać, jako opowieść o cudownej Ameryce, w której dobroć i prostota wystarczają, żeby osiągnąć sukces. Każdy może stać się milionerem. Jednak takie odczytanie jest zbyt prostym uproszczeniem. Kosiński wcale nie wychwala Ameryki, wprost przeciwnie, naśmiewa się z „wielkich ludzi”, którym brakuje rozsądku i prostotę oraz nieświadomość ogrodnika uważają za przejaw niesłychanej inteligencji i obycia, a Ross po prostu jest i daje się prowadzić losowi, który jest dla niego wyjątkowo łaskawy. Ale przecież nie musi to dotyczyć tylko amerykańskiego społeczeństwa, wszak dziś świat, to globalna wioska, w której z monitorów komputerów i telewizorów spoglądają na nas ludzie pokroju Rossa O'Grodnika, nie mający nic konkretnego do powiedzenia, a uwielbiani i uważnie słuchani przez masy.

„dobrze”, mówiącego też czystą prawdę, np. że nie umie czytać i pisać, a ludzie myślą, że to jego metafory! W scenariuszu Rudnik ujął najistotniejsze wątki zaznaczając zmieniające się sytuacje życiowe Jana Ogrodnika, jednocześnie zostawiając miejsce na dopowiedzenia dla widzów.

Oszczędna scenografia ze stolikiem, krzesłami, telefonem i barkiem na napoje w zupełności wystarcza na wszystkie sceny, a dwie płachty wiszącej przezroczystej tkaniny, za którymi odbywają się również akcja z postaciami – są ciekawym pomysłem.

W spektaklu większość ról zagrali udanie debiutanci, i to jest bardzo dobra wiadomość, że Dialog wzbogaca się o nowych aktorów!

Oto pełna obsada:

Damian Rudnik, Monika Machnikowska, Piotr Ujejski, Paweł Kurowski, Julia Staniaszek, Wiktoria Niezgodą, Andrzej Murashov, Monika Jankojć, Adrian Pietras, Aleksandra Basarab, Klaudia Mejszutowicz, Aleksander Gigoła, Lidia Nowosad.

Ludmiła Janusewicz

Spektakl współfinansowany z programu SPOŁECZNIK

Powieść „Tylko być” według opinii wyrażonej w czasopiśmie „Village Voice” w 1982 roku miała być plagiatem powieści Tadeusza Dołęgi-Mostowicza „Kariera Nikodema Dyzmy”, nieznanego wówczas czytelnikom zachodnim.

Na jej podstawie nakręcono film „Wystarczy być: (1979) w reżyserii Hala Ashby’ego z Peterem Sellersem w roli głównej. Scenariusz do filmu na podstawie książki napisał wraz z Kosińskim nagradzany scenarzysta Robert C. Jones. Film otrzymał wiele nagród.

Sam Kosiński wyznał, że do napisania książki skłoniły go osobiste doświadczenia. Wyjeżdżając z Polski do Stanów Zjednoczonych nie miał prawie nic. W dodatku nie potrafił odnaleźć się w obcym dla siebie świecie. Przypadkiem poznał jednak bardzo bogatą kobietę, która wkrótce stała się jego żoną. Zrobił też niezwyklej karierę, zdobył popularność, której się nie spodziewał i osiągnął oszałamiający sukces. Pomijając więc wszelkie pomówienia, Kosiński wziął sporo i ze swojego życia.

Damian Rudnik zainspirowany książką Kosińskiego napisał scenariusz „Kim jestem?”, spektakl wyreżyserował i również zagrał główną rolę Jana Ogrodnika, bo tak nazwał tę postać. Jest to jego debiut jako scenarzysty i reżysera, i pierwsza główna rola! Trzeba przyznać, że zagrał całkiem sugestywnie bardzo prostego człowieka, najczęściej mówiącego

Dialog
spektakl inspirowany prozą Jerzego Kosińskiego

Kim jestem?

scenariusz i reżyseria
Damian Rudnik

występuje
Damian Rudnik
Monika Machnikowska
Piotr Ujejski
Paweł Kurowski
Julia Staniaszek
Wiktoria Niezgodą
Andrzej Murashov

występuje
Monika Jankojć
Adrian Pietras
Aleksandra Basarab
Klaudia Mejszutowicz
Aleksander Gigoła
Lidia Nowosad

26.09.
godz. 19.00

Logo of Dialog and other sponsors.

LAUREACI FESTIWALU INTEGRACJA TY I JA

Europejski Festiwal Filmowy *Integracja Ty i Ja* organizowany przez **Koszalińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne i Koszalińską Bibliotekę Publiczną** ze środków finansowych PFRON, MKiDN, PISF, WZP i Miasta Koszalin od lat łączy temat niepełnosprawności ze sztuką filmową i konsekwentnie udowadnia, że „życie można zacząć wiele razy”.

Uczą tego goście festiwalu, osoby z niepełnosprawnością – artyści, sportowcy, podróżnicy, dziennikarze, designerzy. Organizatorzy zawsze starają się połączyć sztukę filmową z naukowym namysłem nad różnorodnymi i niebanalnymi ujęciami problematyki niepełnosprawności.

W kręgu ich zainteresowań znalazły się do tej pory zagadnienia dotyczące niepełnosprawności w rozmaitych kontekstach: sportu, filmoterapii, kultury dostępnej, traumy, seksualności, rodziny etc.

Wśród prelegentów i zaproszonych gości znaleźli się uznani eksperci świata nauki, afiliowani przy renomowanych ośrodkach badawczych (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polsko-Niemieckie Centrum Neuroterapii, Neurobiologii i Medycyny Fizycznej w Warszawie), przedstawiciele organizacji międzynarodowych (Organizacja Narodów Zjednoczonych), instytucji rządowych i samorządowych, wojska i sądownictwa oraz fundacji i stowarzyszeń.

Dodatkową wartością są praktyczne warsztaty adresowane do specjalnie dobranych grup odbiorców, wywodzących się z kręgu edukacji, terapii, pomocy społecznej oraz środowiska osób z niepełnosprawnościami.

Tegoroczne Jury 21. Europejskiego Festiwalu Filmowego *Integracja Ty i Ja* w Koszalinie (hasło tegorocznej edycji to „*Efekt Motyla*”) w dniu 06 września 2024 r. w składzie: **Krzysztof Majchrzak** (aktor filmowy, teatralny i telewizyjny) – Przewodniczący, **Małgorzata Imielska** (reżyserka filmów dokumentalnych i fabularnych), **Edyta Jungowska** (aktorka filmowa, teatralna i telewizyjna), **Stanisław Składanowski** (fotografik) - po obejrzeniu 37 filmów konkursowych, w tym: 13 fabularnych, 18 dokumentalnych i 6 amatorskich – przyznało:

W kategorii filmów amatorskich *Motyła 2024* Tomaszowi Łukianowskiemu za film "Wspomnienia" – za piękną bajkę z morałem, która uczy, jak pięknie żyć.

Wyróżnienia: Agnieszka Wiśniewska i Maciej Książko za film "Mój kot Florek" – za poruszającą, prostą formę plastyczną oraz **Mariusz Wieliczko za film "Monolog Stereo II, drugie życie"** – za wzruszającą opowieść o spełnionym życiu.

W kategorii filmów dokumentalnych *Motyła 2024* otrzymała Małgorzata Kozera za film "Twarze Agaty" – za obraz nieustępliwej walki o piękno każdej chwili życia.

Pierwsze wyróżnienie Kinga Pudełek za film "Świadome bycie tu i teraz na łące pełnej balonów" – za piękną opowieść o odnajdywaniu nowej drogi w życiu, które tak gwałtownie się zmienia.

Drugie wyróżnienie Yaser Talebi za film "Córka" – za odwagę w podejmowaniu trudnych tematów oraz walkę o lepszy świat.

Trzecie wyróżnienie Emi Buchwald za film "Echo" – za pełną nadziei opowieść, która pokazuje, że można pokonać własne ograniczenia.

Czwarte wyróżnienie Teymour Ghaderi za film "Gando" – za wstrząsającą opowieść o dzieciństwie, gdzie rozpacz i ból są codziennością.

W kategorii filmów fabularnych *Motyła 2024* otrzymał Piotr Krzysztof Kamiński za film "Szumy i fonie" – za opowieść o pięknej relacji syna z matką.

Wyróżnienie specjalne Ignacy Cholewa – za niezwykle dojrzałą kreację aktorską w filmie "Szumy i fonie".

Wyróżnienie" Katarzyna Lewek za film "Tandem" – za niezwykłą opowieść o pięknej przyjaźni i sile marzeń i **Olavo Junior za film "W niedzielę"** – za czułą opowieść o miłości.

Nagrodę specjalną młodzieżowego jury w składzie: Klaudia Kocik, Patrycja Mendyk, Dawid Nykiel przyznano filmowi: **Piotra Kamińskiego za film "Szumy i fonie"**.

Nagrodę publiczności otrzymała: Monika Meleń za film "Ania z Piekielnika".

Poza konkursem pokazano filmy „Symfonia o umieraniu” (Dying), reż.

Matthias Glasner, Niemcy, 2024, „Czasem myślę o umieraniu” (Sometimes I Think about Dying), reż. Rachel Lambert, USA, „Wielki wóz” (The Plough), reż. Philippe Garrel, Francja, Szwajcaria, 2022.

Wśród imprez towarzyszących zorganizowano m.in.:

Konferencję naukową "Filmowe i medialne oblicza niepełnosprawności. Introspekcje - Interakcje – Interpretacje", którą poprowadził prof. Wojciech Otto, prof. dr Bassam Aouil, dr Anna Bieganowska-Skóra.

Spotkanie motywacyjne z Bogdanem Bramowiczem, mistrzem Polski w łucznictwie prowadzone przez Krzysztofa Głombowicza, dziennikarza sportowego.

Spotkanie z cyklu Żywe Lekcje Wychowawcze z Angeliką Chrapkiewicz-Gądek, autorką książki „Po drugiej stronie szczytu” i Tomaszem Hamerlakiem, medalistą.

Spektakl Teatru Propozycji Dialog „Nie czekaj, zacznij żyć”.

Warsztaty Integracyjne z cyklu Żywe Lekcje Wychowawcze poprowadzone przez Eugeniusza Gordziejuka, producenta filmowego Ego Film Warszawa.

Spotkanie z cyklu Żywe Lekcje Wychowawcze i savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością z udziałem Angeliki Chrapkiewicz-Gądek, autorką książki „Po drugiej stronie szczytu” i Tomasza Hamerlaka, medalisty paraolimpijskiego.

„Metamorfozy" - spotkanie z Adrianną Zawadzińską, Miss Polski na Wózku, i Karoliną Kapałą, wizażystką.

Debatę Filmową „Efekt Motyla" z moderatorem, krytykiem filmowym Łukaszem Maciejewskim.

Spotkanie z aktorami Edytą Jungowską i Krzysztofem Majchrzakiem prowadzone przez Łukasza Maciejewskiego.

Ludmiła Janusewicz

POZYTYWKA WARSZAWSKA **KOBIETY - CZAS NIE ISTNIEJE**

Wiek jest twoim najlepszym atutem – słyszę coraz częściej, zgadnijcie Państwo, o jaki wiek chodzi? Tak, tak. Nasze społeczeństwo się starzeje, coraz więcej wśród nas ludzi w, ujmijmy to oględnie, wieku zaawansowanym. Coraz więcej kobiet, które przekroczyły mityczny próg pięćdziesiątki, zaczyna się bać, czy nie pójdą w odstawkę, czy mężowie i pracodawcy nie zechcą wymienić je na nowszy model. Bo tak się dzieje, niestety, hurtowo. Wszak wciąż obowiązuje kult młodości – jak mawiały nasze babcie – i w życiu, i w kinie. Co do mnie, szczęśliwie mam ten etap za sobą i raczej bawią mnie niż smuć wszelkie próby udowadniania, że kobieta „w tym wieku” TEŻ może wyglądać pięknie ze zmarszczkami na twarzy i w CV. Tak samo MOŻE sześćdziesięcio- i siedemdziesięciolatka, zapewniam! Jak tak się rozglądam tu i tam, widzę, że granica młodości przesuwa się o jakieś 10 lat do przodu. U kobiet właśnie. Zatem to nie pora, by zaszyć się w kącie, wiek jest twoim atutem!

Najnowsza polska edycja ForbesWomen publikuje listę kobiet „50 po 50”, sylwetki pięćdziesięciu kobiet, które po pięćdziesiątce wystartowały z nowym przedsięwzięciem, łamiąc stereotypy i „męski punkt widzenia”. Nie tylko stale się rozwijają, ale osiągają sukcesy w swoich dziedzinach, co zwykle przekłada się na wzrost liczby zer na koncie, ale – to nie pieniądze są motorem działań; ściślej – utrzymanie siebie i rodziny, samodzielność finansowa były tylko początkową motywacją do rozkręcania interesu. Najważniejsza jest pasja, dla której gotowe są pracować przez 24 godziny na dobę, kosztem życia osobistego, tyle że – jak powiada klasyk – kiedy robisz to, co kochasz, nie przepracujesz ani jednego dnia w życiu. (Mówił tak już Konfucusz, powtarza dziś Tim Cook, szef Apple, światowej potęgi wśród przedsiębiorstw). Numerem jeden na liście Forbesa jest Dominika Żak, dawna nauczycielka niemieckiego, która po pracy w szkole dorabiała do skromnego budżetu sprzedając butów na Allegro. Z tego zrodziła się firma DeeZee, którą kupiła potem CCC, jedna z największych firm obuwniczych w Europie. Dominika Żak była tam prezeską swojej marki i spokojnie mogła odcinać kupony od tej intratnej posady, ale znów zamarzyła się jej samodzielność. Sprzedała swoje udziały i zbudowała e-biznes na Instagramie, o którym miała słabe pojęcie, ale wiedziała jedno – trzeba podążać za najnowszymi trendami. Tak jak zawsze, wstawała o 5.30 rano i uczyła się. Po to, żeby potem uczyć innych. E-learning to dzielenie się z internautami, tu głównie kobietami, doświadczeniem i pokazywanie, jak rozwijać firmę i budować strategię sprzedaży on-line, przy wsparciu mediów społecznościowych. „Nam, kobietom, brakuje pewności siebie, nie idziemy po to, co mogłybyśmy mieć” – uważa i doradza im, jak „wyjść z cienia”. Robi to z sukcesem – ich i własnym. Dziś uczą się od siebie wzajemnie.

Szukam na liście przedstawicielek kultury i sztuki. Są! Ewa Błaszczuk, aktorka i działaczka społeczna, założycielka Fundacji Akogo? W wieku 58 lat stworzyła słynną dziś Klinikę Budzik. Beata Borucka, znana w sieci jako Mądra Babcia, założycielka interaktywnej telewizji internetowej Silver TV. Krystyna Janda, aktorka, założycielka i prezeska Fundacji Krystyny Jandy na rzecz Kultury, szefowa prywatnego Teatru Polonia i Och-Teatru, zaczęła je tworzyć w wieku 52 lat. Małgorzata Kalicińska, pisarka, autorka bestselleru „Dom nad rozlewiskiem”, pisać zaczęła, gdy była pod pięćdziesiątkę. Jola Kudela, magister sztuki, reżyserka, artystka multimedialna, dopiero po pięćdziesiątce sprzedaje z powodzeniem własne scenariusze filmowe. Helena Norowicz, aktorka, która po pracowaniu 50 lat w stołecznym Teatrze Klasycznym (dziś Studio), zrobiła karierę siwowłosej modelki i mimo 90 lat nie zamierza jej kończyć! Katarzyna Nosowska, piosenkarka, autorka tekstów i książek, kompozytorka. Dorota Segda, aktorka, profesorka sztuk teatralnych, w wieku 50 lat została, na dwie kadencje, rektorką krakowskiej Akademii Teatralnej. Małgorzata Szumowska, reżyserka, scenarzystka i producentka filmowa, modelka i promotorka kobiet 50 plus. Grażyna Wolszczak, aktorka, po pięćdziesiątce założyła z Joanną Glińską fundację Garnizon Sztuki. Dzieścięć spośród pięćdziesięciu. Reszta to profesorki i naukowczynie, podróżniczki, przedstawicielki różnych innych zawodów, nie tylko z War-

szawy. Wszystkie – kobiety spełnione i wciąż się spełniające. Liderki. Kobiety sukcesu.

Początkiem sukcesu bywa klęska. Jak udźwignąć klęskę? Przekuć ją w sukces! Nie takie to proste, ale – jak przekonują choćby historie wielu kobiet z listy Forbesa – możliwe. Kiedy zamykają się jedne drzwi, otwórz drugie. To mogą być drzwi do twojego raję. Nie są? Nie dawaj za wygraną, otwórz następne.

We wrześniu „na Koszykach”, ikonicznym miejscu Warszawy, odbył się wernisaż wystawy znanej i uznanej w kręgach artystycznych i literackich Marii Wollenberg-Kluzy (rocznik 1945). Dla zainteresowanej publiczności wystawa ma nie tylko walor wizualny, ale przede wszystkim... sentymentalny. Składają się na nią obrazy olejne Marii oraz wybrane rękopisy zaprzyjaźnionych z nią pisarzy i artystów. I to jakich! Pisarz Piotr Kuncewicz, poeci Zbigniew Jerzyna, Roman Śliwonik i inni, skupieni wokół już dziś historycznych (lata sześćdziesiąte ub. wieku!) grup: Współczesność i Orientacji Poetyckiej Hybrydy. Byli dla niej inspiracją. A ona dla nich. O ich wzajemnych relacjach opowiadał niestrudzony propagator literatury i sztuki Jan Rodzeń, szef kultowego Klubu Księgarza w Warszawie. Miło było posłuchać też – co podkreślali organizatorzy, wywołując u odbiorców uśmiech przez łzy – jeszcze żyjących świadków „wulkanu talentów literackich tamtych czasów”. Znam niewiele tak wszechstronnie utalentowanych (malarstwo, publicystyka, kulinaria etc.) i tak pracowitych kobiet, jak Maria Wollenberg-Kluz. Podsumowanie jej dorobku, wyliczenie wystaw w kraju i na świecie, ważnych nagród zajęłoby podróż z Warszawy do Kazimierza nad Wisłą, którą wielokrotnie odbywała. Najczęściej na plenery i do słynnej „Kuncewiczówki”. „Niesamowity wulkan energii, wszędzie jest, wszystko widzi i słyszy, wszystko prędej czy później namaluje” – pisał o niej Piotr Kuncewicz, dodając, że jest chyba najbardziej znaną polską kolorystką, spadkobierczynią jednego z najważniejszych wątków malarskich stu kilkudziesięciu lat, co nie powstrzymuje jej przed nieustannym poszukiwaniem nowej tonacji barw. Od delikatnej „rozbielonej” zwiewności po silne nasycenie kolorem i brutalne kontrasty. „Kto widzi świat na czarno w orzechowym sosie – pisał autor „Legendy Europy” – ten nie powinien Kluzowej oglądać.” Potwierdzam. Mnie to malarstwo zagęszczone sylwetkami przypominającymi zjawy, tłoczące się wokół np. historycznych obiektów Rzymu, rozpięte między symbolem a moralitetem – trochę przeraża. Ale na wystawach Kluzy zawsze są tłumy. Widziałam je na Jubileuszu 50-lecia pracy twórczej artystki na warszawskim Zamku Królewskim w 2018 roku, widziałam na spotkaniach w Domu Literatury, wszędzie gdzie się pojawia, przybywa liczne grono jej wielbicieli i przyjaciół. Bo poza wszystkim Maria jest duszą towarzystwa. Należy do grona kobiet, które odniosły sukces zarówno artystyczny, jak i towarzyski. I zawsze na własnych warunkach. Prywatnie jest żoną inżyniera i matką dwóch synów, doktorów ekonomii. W przyszłym roku skończy 80 lat i nic nie wskazuje na to, by miała zwolnić tempo pracy.

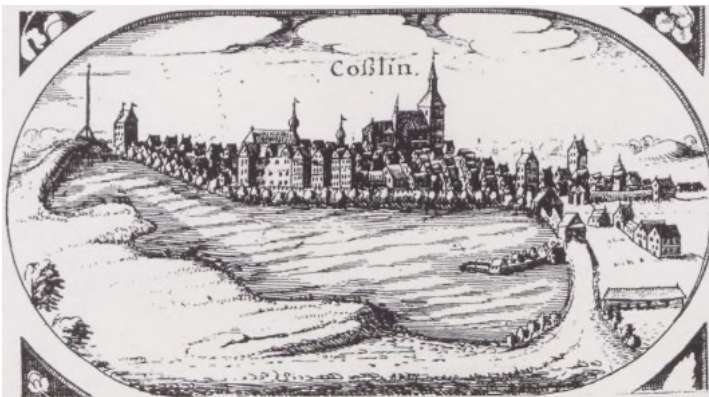

Aleksandra Pieterwas

KOSZALIN I OKOLICE NA MAPIE LUBINUSA

W 1610 r. władający księstwem szczecińskim książę Filip II postanowił „wzorem innych władców... przedstawić za pomocą mapy nasze księstwo i kraje” (cytat z listu). Celem było ukazanie potęgi Księstwa Pomorskiego. Realizacji tego przedsięwzięcia podjął się niemiecki teolog, poeta, matematyk i kartograf Eilhardus Lubinus (niem. Eilert Lübben), profesor uniwersytetu w Rostocku. Najwyraźniej zdecydował o tym fakt, że rok wcześniej Lubinus opracował bardzo szczegółową i precyzyjną jak na tamte czasy mapę Rugii. Prace nad mapą władztwa Gryfitów rozpoczął od opisanie krajów pomorskich, czerpiąc wiedzę na ten temat z bibliotek i archiwów książęcych.

W latach 1612-1614 osobiście przemierzył Pomorze dokonując 5.793 pomiary odległości pomiędzy miejscowościami i kierunki ustalane najczęściej z wież kościelnych, dane zapisywał na skrawkach papieru. Kolejne trzy lata pracował nad wyrysowaniem całej mapy wraz z opisami i szatą graficzną. Wydruk map odbitych z 12 płyt miedziorytniczych nastąpił jesienią 1618 r. Z powodu wybuchu wojny trzydziestoletniej ukazało się co najwyżej 30 jej egzemplarzy.

Treść geograficzna Wielkiej Mapy Księstwa Pomorskiego jest niezwykle bogata. Zaznaczone są rzeki, jeziora, kompleksy leśne i pagórki. Zawiera ponad 5.000 punktów osadniczych, w tym około 470 miejscowości; lokalizację mniejszych zaznaczono kółkami, a większych - jak np. Koszalin - rozbudowaną wędutą z kilkoma wieżami. Oprócz miejscowości naniesiono klasztory, zamki książęce (m.in. w Kazimierzu Pomorskim), owczarnie, folwarki, młyny, wiatraki i papiernie. Sieć dróg (traktów) jest

pokazana jedynie na Rugii.

W zewnętrznej, szerokiej bordiurze mamy widoki 49 miast. Koszalin (Coslin) odnajdziemy z prawej strony, jest piąty od góry, pomiędzy panoramą Szczecinka i Białogardu. Wewnętrzne, skromniejsze obramowanie zawiera 349 herbów szlacheckich, przy czym 22 tarcze, choć opisane, są puste, widocznie wzorce nie zostały dostarczone w terminie.

U góry mapy, pod jej łacińskim tytułem, umieszczone zostało drzewo genealogiczne Gryfitów, które rozpoczyna legendarny Świętobor (Suatobor), domniemany ojciec Warcisława I, założyciela dynastii. Ostatni Gryfici zostali specjalnie wyróżnieni na prawym skraju mapy, a wśród nich - na samej górze - Filip II, inicjator jej powstania. Pośrodku portretów, po wizerunkiem Filipa II, odnajdziemy dziewięciopolowy Wielki Herb Pomorza. Wzdłuż dolnego skraju mapy rozmieszczono szpalty zawierające opis księstwa. Ostatnią, siódmą szpalte kończy wykaz miast oraz spis ryb łowionych na Pomorzu.

Panoramę Koszalina, podobnie jak większość miast po tej stronie Odry, sporządził brabancki malarz Hans Wolfart. Lokalizacja kościołów - zamkowego i mariackiego, a także bram Młyńskiej oraz Nowej bez zarzutu, natomiast Brama Wysoka nie znajdowała się południowo-wschodnim zakolu murów, lecz w ich południowej części (obecnie ul. 1 Maja). Kościół zamkowy przesłania renesansowy zamek książęcy; wiadomo, że był wzniesiony na planie czworokąta z dziedzińcem wewnętrznym i wieżą zegarową. Jest zaznaczona pomiędzy obydwoimi świątyniami,

górowała centralnie nad skrzydłem zachodnim, nad przejazdem na zamkowy dziedzińiec. Skrzydło wschodnie zamku jest trzykondygnacyjne, natomiast północne jest wyższe o jedną kondygnację. Do skrzydła wschodniego przylega budowla podobna do bramy miejskiej.

Wg dawnych opisów do ogrodów zamkowych (obecnie Park Książąt Pomorskich cz. A) przechodziło się przez furtę w murze miejskim.

Porównując dzieło Lubinusa ze współczesnymi mapami nietrudno jest dostrzec istotne zmiany w topografii okolic Koszalina.

Obecne jezioro. Jamno nie jest jeziorem, a zatoką morską. Tak było do 1680 r., kiedy to katastrofalny sztorm zamknął mierzeję jamneńską i tym samym historię koszalińskiego portu morskiego.

Pomiędzy Łeknem a Kazimierzem było ongiś jezioro, nad którym książę Kazimierz wybudował zamek (dwór?) myśliwski, bo lubił tam polować na kaczki. I jezioro, i zamek opisany jako Casemiersborg zaznaczył Lubinus na swojej mapie.

Odniosę się do niektórych nazw miejscowości. To one najbardziej świadczą o ich słowiańskim, a w zasadzie kaszubskim rodowodzie.

Wybitnym przykładem jest tutaj miejscowość Bukowo w gm. Polanów, opisana na mapie jako Wendisch Bukow. Pojęć Wenedowie/Wenedzi, Weneda/Weneta, używali Rzymianie w I i II w. n.e. na określenie Słowian Zachodnich, m.in. Klaudiusz Ptolemeusz, Pliniusz Starszy i Tacyt.

W późnym średniowieczu w formie Wenden używane było przez Niemców w stosunku do Kaszubów. Kaszubską nazwę, ale z germańską końcówką nosi też Jamno, na mapie Jamen. Jama oznacza głębię/głęboki dół z wodą.

Dla porównania: na najnowszych mapach Zatoki Puckiej odnajdziemy Kuźnicką Jamę i Chałupską Jamę.

Przy opisie mapy Lubinusa korzystałem m. in. z następujących publikacji:

1. Domena <http://archo.edu.pl/lubinus/> (Mapa Lubinusa)

2. Radosław Skrycki. Wielka mapa Pomorza Eilharda Lubinusa – dotychczasowy stan wiedzy i nowe ustalenia.

Wacław Nowicki

Dialog

REPERTUAR

3-6.10.

12. FESTIWAL DEBIUTÓW W MONODRAMIE "STRZAŁA PÓŁNOCY'24"

9 spektakli z Polski, Austrii, Ukrainy i Rumunii, 6 spektakli konkursowych.

Szczegółowy program na stronie: www.TeatrDialog.pl
wstęp wolny po rezerwacji miejsc

10.10. 19.00

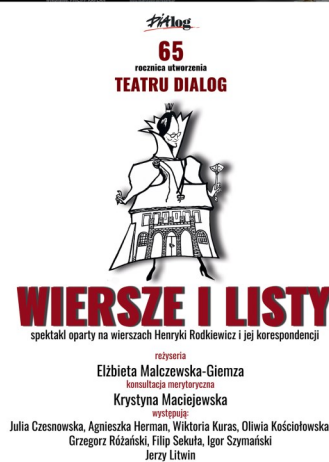
WIERSZE I LISTY

Wiersze i listy pisane do Henryki Rodkiewicz lub przez nią są kanwą spektaklu wspomnieniowego o twórczyni teatru Dialog. Występują młodzi aktorzy związani z Dialogiem.

Reżyseria: Ela Malczewska-Giemza

Konsultacja: Krystyna Maciejewska

wstęp wolny

17.10. 19.00

24.10. 19.00

TĘCZOWE KROPLE CZASU - OSIECKA

Spektakl teatralny z piosenkami na podstawie książki Violetty Ozminowski "Agnieszka Osiecka - Lubię farbować wróble"

Występują aktorzy Dialogu i zaprzyjaźnieni muzycy
wstęp wolny

26.10. 11.00

XXXV TURNIEJ RECYTATORSKI IM. C.K. NORWIDA

Coroczny turniej skierowany do młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych
wstęp wolny

31.10. 19.00

PO DRUGIEJ STRONIE

Spektakl humorystyczno-halloweenowy

Scenariusz: Barbara Patyńska

wstęp wolny

REZERWACJA MIEJSC

www.TeatrDialog.pl/repertuar

